

MEHMET ÖĞÜTÇÜ

KRALİÇE ÖLDÜ, KRAL ÇIPLAK MI?

*Kraliyet'in Geleceği,
Türkiye ve İslam'a Bakışı*

DESTEK YAYINLARI: 1659

ARAŞTIRMA: 372

MEHMET ÖĞÜTÇÜ / KRALİÇE ÖLDÜ, KRAL ÇIPLAK MI?

Her hakkı saklıdır. Bu eserin aynen ya da özet olarak hiçbir bölümü, yayınevinin yazılı izni alınmadan kullanılamaz.

İmtiyaz Sahibi: Destek Yapım Prodüksiyon Dış Tic. A.Ş.

Genel Yayın Yönetmeni: Ertürk Akşun

Yayın Koordinatörü: Özlem Esmergül

Üretim Koordinatörü: Semran Karaçayır

Editör: Devrim Yalkut

Kapak Tasarım: İlknur Muştu

Sayfa Düzeni: Cansu Poroy

Sosyal Medya-Grafik: Tuğçe Budak-Mesud Topal-Meltem Kökboyun

Destek Yayınları: Ekim 2022

Yayıncı Sertifika No. 13226

ISBN 978-625-441-765-8

© Destek Yayınları

Abdi İpekçi Caddesi No. 31/5 Nişantaşı/İstanbul

Tel. (0) 212 252 22 42

Faks: (0) 212 252 22 43

www.destekdukkani.com

info@destekyayinlari.com

facebook.com/DestekYayinevi

twitter.com/destekyayinlari

instagram.com/destekyayinlari

Destek Dukkan

Deniz Ofset – Çetin Koçak

Sertifika No. 48625

Maltepe Mahallesi

Hastane Yolu Sokak No. 1/6

Zeytinburnu / İstanbul

Tel. (0) 212 613 30 06

MEHMET ÖĞÜTÇÜ

KRALİÇE ÖLDÜ, KRAL ÇIPLAK MI?

*Kraliyet'in Geleceği,
Türkiye ve İslam'a Bakışı*

DESTEK
yayımları

İÇİNDEKİLER

Yazar Hakkında	7
Önsöz	11
BİR: NASIL BİR KRALİÇEYDİ?.....	17
İKİ: ÖLÜMÜ SONRASI BİRLEŞİK KRALLIK'I NELER BEKLİYOR?	35
ÜÇ: KRAL CHARLES, KÖTÜ HATIRALARI SİLEBİLECEK Mİ?.....	55
DÖRT: KRALİYET SARAYI'NDA KRİZLER, SKANDALLAR VE İHANETLER	71
BEŞ: SARAY BÜROKRASİSİ: PROTOKOL, PROTOKOL VE DE PROTOKOL.....	99
ALTI: BİRLEŞİK KRALLIK VE COMMONWEALTH'TE İPLER GEVŞİYOR MU?	117
YEDİ: KRALİYET AİLESİNİN İSLAM'A BAKIŞI	135
SEKİZ: HANEDAN, TÜRKİYE'YE NE KADAR SICAK?	155
Son Söz	165
Kraliçe ile İlgili Güzel Sözler.....	167

YAZAR HAKKINDA

Halen, merkezi Londra'daki dünya çapında doğal kaynak ve enerji varlıklarına yatırım yapmakta olan Global Resources Partnership'in başkanlığını yürütüyor. Aynı zamanda The Bosphorus Energy Club'ın ve The London Energy Club'ın kurucu başkanı. Washington'daki Middle East Institute'de uluslararası danışma kurulu başkanı. Uluslararası şirketlerde bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevlerini de yürütüyor.

1994'e kadar Dışişleri'nde Ankara, Pekin, Brüksel ve Paris'te güvenlik, ekonomik ve enerji diplomasisi üzerine çalıştı. Paris'te International Energy Agency'de baş yönetici, "Zenginler Kulübü" olarak da bilinen OECD'de otuz üye ülke dışında kalan ve dünya ekonomisini temelden etkileme potansiyeli bulunan ülkelerle ilişkilerden sorumlu başkan olarak görev yaptı.

Londra'da BG Group'un üst düzey yönetimine geçti. Yüksek teknoloji şirketi Invensys PLC'nin uluslararası danışma kurulu başkanı oldu. Yaşar Holding, Genel Energy ve Şişecam şirketlerinde bağımsız yönetim kurulu üyesi idi.

Mülkiye Uluslararası İlişkiler Bölümü'nü bitirdikten sonra İngiliz Central Office of Information'da halkla ilişkiler ve kamu enformasyon teknikleri üzerine eğitim gördü. London School of Economics'ten (LSE) Uluslararası Ekonomi üzerine

Master derecesi aldı. Brugge'daki College d'Europe'a Jean Monnet Fellow'u olarak gönderilen ilk diplomatlardan idi.

Yurtdışındaki onlarca yayınının yanı sıra ülkemizde yol gösterici *Yeni Ekonomik Süpergüç Çin ve Türkiye* (TÜSİAD, 1994), *Yükselen Asya* (İmge, 1996), *Geleceğimiz Asya'da mı* (Milliyet, 1998), *2023 Ekonomik ve Ticari Diplomasi Stratejisine Doğru* (TÜSİAD, 1998), *Bir 2023 Türkiye Rüyası* (Creative, 2005), *2023 Türkiye Yol Haritası* (2007), *2023 Türkiye Vizyonu: Hayaller ve Gerçekler* (2010), *Yeni Büyük Oyun: Neresindeyiz, Nereye Gidiyoruz* (Doğan Kitap, 2018), *The New Geopolitical and Economic Journey: Turkey's Next 10 Years* (Bilgesam, 2019), *Aykırı Beyinler, Acayip İlişkiler* (Destek, 2020), *Yeni Dünyanın Gizli Şifreleri: Gerçekçi Bir 2030 Türkiye Vizyonu* (Destek, 2020), *Bir Başkadır Diplomatların Dünyası* (Destek, 2021), *Yaşam Bir Seyahattir* (Destek, 2022) kitaplarının da yazarı. İngilizce, Fransızca ve konuşma düzeyinde Çince biliyor.

mehmetogutcu@me.com

Bu kitabımı, beni 1985'te ilk defa kraliyet ailesi ile tanıştıran, Kraliçe'nin basın sözcüsü, BBC Genel Müdür Yardımcısı ve *Daily Telegraph* gazetesi yazarı olarak görev yapmış, Öğütçü ailesinin çok yakını olagelmiş, nüktedanlığı ile "İskoçya'nın Peter Ustinov"u olarak bilinen 25 Nisan 1999 günü kaybettiğimiz William Carrocher'in aziz hatırasına ithaf ediyorum.

ÖNSÖZ

Urladaki İoki Japon lokantasında, Perulu şefin elinden suşi tadımlıyorduk Mehmet Sepil, Aynur Tattersall, Miray ve Maksut Göksu hep birlikte. Miray, babası Kenan Evren ile devlet ziyareti için gittiği Buckingham Sarayı'nı anlatıyordu, Kraliçe'nin nezaketini, ilgisini ve karizmasını.

Ve Kraliçe'nin ölüm haberi ekranlarımıza düştü. İlk birkaç dakika sessizliğe gömüldük.

Şaşılabacak bir şey yoktu tabii ki. Ne kadar el bebek gül bebek iyi bakılsa da 96 yaşında idi, fiziki ömrünün sonuna gelmişti. Zaten son iki yıldır Saray'dan gelen açıklamalar, hazırlıklar yeterince sinyal veriyordu kaçınılmaz sonun yaklaştığı konusunda.

*“Bir devir kapandı...” diye mırıldandım
kendi kendime. Hem de İngiltere’nin
en ciddi ekonomik ve siyasi sorunlar ile baş
etmekte zorlandığı, lider eksikliğinin hâd
safhada olduğu kritik bir dönemde.
O, ülkesinin çimentosu idi.*

Güven duyulan, saygı gören, soğukkanlı ve dirayetli bir lider idi. Bir İngiliz diplomat dostum Kraliçe’nin 70 yıllık hükümrانlığının, çalkantılı ve istikrarsız bir dünyada, “devamlılığın değeri”ni gösterdiğini söylüyordu The Travellers Club’taki sohbetimizde.

O gece, ertesi gün ve izleyen günlerde ardı ardına telefonlar gelmeye başladı. Televizyon kanalları Kraliçe’nin ölümünün yansımalarını, hanedanın geleceğini, 73 yaşındaki Charles’ın yeni kral olarak bu çetin görevin üstesinden gelip gelemeyeceğini, Türkiye ile ilişkilerin nasıl etkileneceğini yorumlamamı istiyorlardı. Dilim döndüğünce anlattım bildiklerimi.

Kafa dinlemek, Şükran Kandıralı’nın enfes kahvaltısını tadımlamak için gittiğim Karaburun Kösedere’deki Mavi Boncuk köy kahvesinde kâğıt masa örtüsünün üzerine ihtiyari bir şekilde bu kitabın ana hatlarını karalamaya başladım.

Ve Destek Yayınları’nın sahibesi Yelda Cumalıoğlu’nu arayıp “Gündemi sıcaklığı yakalamak lazım, iki haftaya kitap hazır” dedim. “Müthiş, hadi!” diye hemen geri döndü.

Şöyle bir geriye dönüp gezindim hatıralarımda.

Kraliçe Elizabeth, ailesi ve Buckingham, Windsor sarayları ile ilgili onlarca hikâye vardı aklımda kalan.

Elizabeth'in geleneksel Windsor At Gösterisi'nde aynı locada yer alma onuru, Kraliçe ve eşi Prens Philip'in yanında Saray'da yıllarca görev yapmış "manevi babam" saydığım William Carrocher'in anlattığı anekdotlar, özellikle de geçen yıl vefat eden Philip'in gafları ile ilgili olanları.

Anne Kraliçe'nin cin tonik tutkusu, Leydi Diana'nın özel sekreteri (ortak bir arkadaşımızın yakın dostu) Patrick Jephson ile yemeğimiz, Sanford Henry'nin bana anlattığı Charles ile şahsi anekdotları... Daha neler neler gözümün önünde geçti bir film şeridi gibi.

British Gas'ı temsilen Prens Andrew ile Mısır, Kazakistan ve Çin'e aynı özel uçakta iş gezilerim. O zamanki Velihaht Prens Charles'ı Gloucestershire'daki evine yakın 35 yıldır işlettiği organik çiftliğinde ziyaretim, Oxford'da yaptığı "İslam ve Batı" konuşmasındaki tartışmamız. Windsor Sarayı'nda onunla çok önem verdiği yenilenebilir enerji ve iklim değişikliği üzerine sohbet.

Aslında çevrimiçi dizi ve film platformu Netflix'te İngiliz kraliyet ailesini konu alan "The Crown" sayesinde Kraliçe'nin hayatını, kişiliğini ve ilişkilerini bilmeyen kaldı mı?

1947 yılında o dönem henüz tahta geçmemiş olan Kraliçe'nin Prens Philip'le evlenmesiyle başlayan dizi kraliyet ailesinin yaşamındaki önemli dönüm noktalarını ve İngiliz siyasi ve sosyal hayatına yansımalarını aktarıyor. Dizi ve oyuncularını birçok kez "Televizyon Oscar'ları" olarak adlandırılan Emmy ödülüne layık görüldü.

Elizabeth, Kraliçe olmayı bırakın müthiş dirayetli bir kadın idi.

Gaflar kralı kocası Prens Philip'ten haylaz Harry'ye, isyankâr Diana'ya, uçkuru düşük Andrew'e, şimdi kral olan

pek güvenmediği oğlu Charles'a, perde gerisini tercih eden kızı Anne'e tüm aileyi kucakladı, sessizce yönetti, şemsiye oldu.

İngiltere, İskoçya, Kuzey İrlanda ve Galler'den oluşan Birleşik Krallık onun manevi ve monarşik saygınlığı sayesinde bir arada kalıyordu. 56 eski İngiliz sömürgesinden oluşan Commonwealth de öyle.

On beş başbakan eskitti Churchill'den bu yana. Son başbakanı ölümünden iki gün gün önce kabul etti Balmoral Sarayı'nda.

Monarşiyeye karşı çıkanlar azımsanmayacak sayıda olsa da sevenleri çoktu.

*Resmi rakamlara göre 600 milyon dolar
şahsi servet bıraktı geride, ama birçok kişi
bu rakamı çerez kabilinden görüyor, kat kat
daha fazlası olduğunu söylüyor.*

Ülkesinin sömürgeci geçmişi dolayısıyla onu eli kanlı, şeytani gösteren mesajlar da eksik olmadı. Elbette ki Birleşik Krallık'ın sömürgelerinde bazı insanlık dışı muameleleri oldu, elbette ki on binlerce insanın hayatına acımasızca kıyıldı, kaynaklar yağmalandı. Unutulan şu ki o dönemlerde savaş, zulüm, esaret, kıyım, yağma biz dahil hemen her yerde yaşanıyordu.

Kraliçe'nin doğrudan bunlardan sorumlu tutulması da ne kadar doğru olur kuşkuluyum. Zira İngiltere'deki gibi monarşik demokrasilerde ipler genellikle hükümetin elinde, monarğin politika belirleme ve icrasında fazla belirleyici rolü olmuyor.

Ama yine de kraliyetin hiç sorumluluğu olmadığı anlamına gelmiyor bu. İstenilirse kendi damgasını vurabilecek otorite ve saygınlığa sahip. Her halükârda, sevabıyla günahıyla tarihe mal

olmuş bir şahsiyet olarak Kraliçe'ye, özellikle ölümünün ardından saygıyı esirgememek gerekiyor bence.

Dışarıdan bakınca soğuk ve mesafeli görünen Kraliçe'nin insani yönü ve iktidar becerisi eminim nice kitaplara konu olacaktır önümüzdeki dönemde. Ben de sıcaklığına bu satırları yazmaya karar verdim.

Zamanlıca ve huzurlu göçtü bu dünyadan 96 yaşında ama ben de üzuldüm onu yakından izleyen, sessizce başardıklarını ve insani yönünü bilen bir Londralı olarak.

Balmoral'da ölmeyi seçmesi (çünkü böyle bir seçeneği vardı; İngiltere'de Windsor'da kalabilirdi) İskoçya'ya bağlılığını gösteriyordu. Elizabeth, Truss'a yeni bir Birleşik Krallık hükümeti kurma görevini verirken de son resmi angajmanı için İskoç ekosesini giydi. Bunlar uzaktan bakınca anlaşılması zor ama güçlü mesajlar içeren sembolik jestler idi.

İki yıl daha görevini yapabilseydi Fransızların "Güneş Kralı" XIV. Ludwig'in 72 yıllık rekorunu kıracaktı.

Kim ne derse desin bence artık Birleşik Krallık onsuz eski Birleşik Krallık olmayacak.

*Londra/Çeşme/Karaburun
Eylül 2022*

BİR

NASIL BİR KRALİÇEYDİ?

Kraliçe, sadece ülkesinin, Commonwealth'in ve insanların değil aynı zamanda kuğuların da Kraliçe'si idi.

Birlikte Regent's Park'taki kuğuları hayranlıkla izlerken William Carrocher, "Biliyor musun, İngiltere'deki kuğuların hepsi Kraliçe'ye ait" deyince çok şaşırmıştım. Ülkenin sembolik hâkiminin neden böyle bir sahiplenmeye ihtiyaç duyduğunu anlayamamıştım.

Arkasındaki Gerçek Hikâye Ne?

İngiltere ve Galler'de açık sulardaki tüm kuğular kraliyet ziyafetlerinin en önemli yiyeceği olarak 14. yüzyıldan bu yana hükümdara ait. 1998'e kadar kuğu öldürmek, vatana ihanetle cezalandırılıyordu. Kuğular, 1981'den beri özel koruma altında ve kraliyet ailesi artık yemekte kuğu ızgara istemiyor.

Dokuz asırlık bir geçmişe sahip olan kuğu nüfus sayımı geleneği sürdürülüyor.

Thames Nehri boyunca Sunbury-on-Thames'ten Windsor üzerinden Abingdon'a kadar beş günlük bir yolculukta nehir üzerindeki kuğuların yuvalandığı yerler belirleniyor, sayılıyorlar, vahşi doğaya geri gönderilmeden önce de yıllık kuğu çıkarma töreni düzenleniyor.

Kraliçe'nin kuğularını işaretleyenler kuğu tüyü taktıkları şapka ve kırmızı ceketten oluşan üniforma benzeri özel kıyafetleriyle sayım yaptıkları kuğuların herhangi bir sağlık sorunu olup olma-

dığını da kontrol ediyor. Kuğular, ölçüm ve sayımları da yapıldıktan sonra “etiketlenerek” nehre bırakılıyor.

Gerçekten de kuğular uzun, zarif boyunları ve güçlü kanatlarıyla inanılmaz yaratıklar. Hayranlıkla güzelliklerini ve hareketlerini saatlerce seyredebilirim.

Leda'yı baştan çıkarmak için bir kuğu şeklini alan Zeus ile Yunan mitolojisinde yer almaları sürpriz değil.

1896'dan beri yenilen bir kuğuya dair kayıt da yok. Arada kuğuların “Kraliçe'nin malı” olmaları ve “müesses nizamı” temsil etmeleri nedeniyle öldürüldüğüne dair haberler geliyor. Bir Türk'ün Thames Nehri'nde yakaladığı kuğuyu keserken mahalle sakinleri tarafından şikâyet üzerine polis tarafından gözaltına alındığı haberini de okumuştum.

Sessiz kuğular Avrasya'ya özgü beyaz tüylü ve turuncu gagaları olan kuğular. Mevsimsel olarak Kuzey Amerika, Avustralasya ve Güney Afrika'ya, Afrika'nın kuzey bölgelerine uzanan coğrafyada yaşıyorlar. Onlara sessiz kuğu deniliyor çünkü diğer kuğu türlerine kıyasla nispeten daha az gürültü çıkartıyorlar.

Sessiz kuğuların Eski Yunan filozofları Aristoteles, Platon ve Sokrates tarafından paylaşılan bir inanç olan ölüm zamanlarında daha vokal hale gelmesi ile de bağlantısı kuruluyor.

30 yıldır Kraliyet Kuğu İşaretleme yetkilisi olan David Barber, yeni kral III. Charles'ın vahşi yaşam tutkusunun ülkenin kuğuları için koruma çabalarını artırma konusunda kendisine umut verdiğini söylüyor. Charles, annesi Elizabeth'in ölümü üzerine ülkenin kuğularının sahiplenilmesini de miras olarak almış görünüyor.

Sadece kuğular değil Elizabeth'in çok sayıda başka hayvanı da vardı yakın ilgi gösterdiği. Büyük bir hayvan sever olarak tanınan Elizabeth'in ölümünün ardından yanından ayırmadığı

dört köpeğine ne olacağı, onlara kimin bakacağı merak konusu. Özellikle de Kraliçe'nin en yaşlı köpeği, Pembroke Welsh Corgi ve Dakhund kırması olan 13 yaşındaki Candy ile özel bir sevgi bağı vardı.

Hayat boyu süren Corgi aşkı, 1933'te ailesinin sahip olduğu ilk Corgi olan Dookie ile başladı. Otuzdan fazla Corgi'si vardı ölümünden önce... Babası VI. George'un evlerine aldığı bir Corgi ile başlayan sevgisi, doğum gününde hediye gelen bir başka Corgi ile pekiştirilmiş.

Geçen yıl eşi Prens Philip ağır hastalandığında, kraliyet ailesi üyelerinin kendisine hediye ettiği Muick'e de baktı. Prens Andrew ve kızları Prenses Beatrice ile Eugenie, geçen yıl temmuzda Elizabeth'e Sandy adlı bir köpek daha hediye etmişti. Buckingham Sarayı'na son katılan köpekse İngiliz Cocker Spaniel cinsi Lizzie'di.

Şimdi onlar öksüz kaldı. Herhalde kraliyet ailesi üyeleri aralarında paylaşacaklar.

